

A szépirodalom különös világot tár elénk. Ezt a világot az alkotó sajátos ábrázolási, megjelenítési, kifejezési formák segítségével mutatja be az olvasónak. Ennek azonban az a feltétele, hogy a befogadó, a művet olvasó esztétikai, irodalomszemléleti felvértezéssel rendelkezzen, ismerje a szépirodalomnak mint művészetnek a formanyelvét, *a művészi közlés nyelvének negyedik szintjét.* (2)

Itt és most, a rendszerezés igényétől vezérelve szükségesnek tartom a művészi nyelv szintjeiről megállapítottakat vázlatba foglalni, íme:

A művészi közlés nyelvének szintje és tartalma			
1.	a grammatikai és szövegtani ismeretek működtetése	3.	a hagyományostól eltérő kifejezőrendszer befogadása
2.	a szavak konkrét jelentése mögé tekintés	4.	az esztétikai és irodalomszemléleti kompetencia alkalmazása

ESCARPIT irodalomszociológiai könyvéből ismerhetjük ezt a hasonlatot: „Az irodalom olyan, mint a palackpostán tengerbe dobott üzenet, mely nem tudni hol, és tegyük hozzá, nemigen tudni, hogy felbontásakor milyen fogadtatásban részesül. (...)” (3)

Hogy értsék diákjaink a szépirodalom üzenetét, s partra is tudják irányítani a postát, valóban szükséges:

- a) az olvasásfejlesztő irodalomtanításban az alapozó funkciót erősíteni,
- b) oktató-nevelő és képző munkánkat a hatékony olvasásfejlesztő irodalomtanításért intenzívebbé tenni,

mert ellenkező esetben: a felső tagozatos gyermekek irodalmi érdeklődésének további jelentős fogyatkozásáról adhatunk hírt. (4)

IRODALOM

1. Rubinstein, M. M.: A tanulók olvasás iránti érdeklődésének nevelése. Moszkva, 1950.
2. Durkó Mátys: Olvasás, megértés. Budapest, Gondolat Kiadó, 1976.
3. Escarpit, R.: Das Buch und der Leser. Köln-Opladen, Westdeutscher Verlag, 1961.
4. H. Tóth István: Olvasásfejlesztő irodalomtanítás (doktori értekezés). Szeged, 1988.

BÓDI SZABOLCS
Kunszentmiklós

Drámapedagógiai kirándulás Egerbe

Az Egri csillagok című regény elolvasása és feldolgozása után került sor a kirándulásra. A jelentkezőkből 22 fő egy osztály közössége (6. b), amelynek én vagyok az osztályfőnöke, de más tanítja a magyart, a többi tanuló már két éve drámapedagógiai módszerrel tanulja az irodalmat.

38 diák várt március 13-án reggel 6 órakor az indulásra. A csomagokat letettük, és négyes oszlopba fejlődve az iskola sportpályájára mentünk. Az énekórán tanult

dalokra lépkedve készültünk a csapatok kialakítására, az egész napos játékra, kirándulásra. (Bár nem e korból valók a Huszárgyerek, a Klapka-induló, a Jól van dolga, de Tinódi opusai nem igazán menettalok.) A nagyság szerint felsorakozott tanulók 2 oszlopa jobbra, két oszlopa balra kanyarodott, és szembefordultak egymással. Ezt az első keveredést tovább fokozta, egyszersmind a végső csapatok kialakítását is jelentette az Adj király katonát című játék. Mintegy negyedórai vad csatározás után immár teljesen elkeveredve a két osztály tanulóiból megalakult a két csapat. Hogy ki lesz a támadó török csoport (hadsereg), és ki a védők serege, ezt a megoldott feladatok szabták meg. A nap során ez több alkalommal változott. Most pusztán az döntött, kik vannak többen. A kisebb lélekszámú csoport a következő állomásig a védőké, a nagyobb a törököké lett. Elvonuláskor a magyarok huszárdalokat, a törökök az Ó, ole című halandzsa dalt énekeltek.

Háromnegyed hétkor indult el a busz. A régi reflexek alapján előkerültek a reggeli kellékei. Mielőtt a jóízű falatozás kezdetét vette volna, közöltem velük, hogy a hadijátékban az ellenfelek kölcsönösen túsul ejtették egymás hadtáposait, lefoglalták a készleteket, de egyik sem szereti a másik nép ételeit, vagy hitük tiltja. Kiváltani úgy lehet tehát, hogy föl kellett sorolni azokat az ételeket és italokat, amelyeket kölcsönösen lefoglaltak. A felsorolás után további feladatok következtek. (Fegyverek leírása, 1552. főbb eseményei, Dobó későbbi sorsa, Tinódiról néhány szó, stb.).

Végre megnyíltak az éléskamrák, boldog falatozás kezdődött. Az M3-on utaztunk Kunszentmiklós–Budapest–Hatvan útvonalon. Az egyik parkolóban megálltunk, s a török–magyar együttélésben elég gyakori párviadalra került sor a csapatok között. Felsorakoztak a csapatok, és végigfutottak a parkoló teljes hosszán, majd kiválasztották képviselőiket a viadalra. A 4 m átmérőjű kört krétával gyorsan felrajzoltuk, s kezdődhetett a Kakasviadal. Háromszor letett láb, illetve körből kilépés után a győztesek rövid ünneplése (kivánság szerint támadó–védő váltás), s indulás tovább.

A beszállás előtt még egy-egy rövid megbeszélés zajlott le, ahol nagy titokban megválasztották vezetőiket. A védők: Dobót, Mekcseyt, Gergelyt és Varsányit, a támadók Ahmedet és Jumurdzsákot. Indulás után a busz kis sikátora lett a színpad, ahol különböző személyek megjelenítésére került sor. A két tábor felváltva küldte szereplőit, s most csak a taps volt a jutalom egy-egy jó alakítás után.

Az Eger előtti utolsó magaslaton megálltunk. Itt az ostrom alatt már a török táborozott. Most a védőkön volt a sor, hogy bemutassák, hogyan mehettek a felderítők az ellenséges területen. Eljátszották az összecsapást és a gyors menekülést, természetesen mindezt egy helyben. Ezután a támadók következtek saját jelenetükkel. A jelenetek ismét párbajjá váltak: letelepedve a kis tisztáson a két csapatnak arról kellett beszélni, hogy mit főztek, mit ettek Tinódi korában, milyen ruhában jártak, mit csináltak szabadidejükben, mit tudtak a világról, hogyan beszélgettek stb.

A vár bejárata előtti kis téren rövid tájékoztatás. Bornemissza (fel kell ismernie az ellenségnek) ismerteti a vár védelmi rendszerét, fő erejét és gyengéit, a taktikát. Válaszul Ahmed eljátssza, hogyan fogják bevenni a várat. A téren szemben álló csapatból kiválik egy levélvivő, aki a töröktől hoz levelet. (A töröknek el kell játszania a levélírást, és a levélvivőnek is figyelni kell a mozdulatait!) A védők közül fel kell ismerni Dobót, aki majd felolvassa a levelet. A néma olvasásra reagálni kell a védőknek.

Kezdődik az ostrom! A kapun belül helyezkednek el a védők, kívül a támadók. Az elhangzó kérdésekre adott válaszok függvényében mozog a sor előre és hátra. Ha a támadók tíz lépéssel hátrább szorították a védőket, szerepet cserélt a két csapat.

Az ostrom utolsó pillanata: a két anya visszakapja gyermekét. A múzeumi és várséta után rövid városnézés. Utána irány: Sirok, a számháború helyszíne. Az utolsó összecsapás. A védők foglalták el először a helyüket, az ötszámjegyű fejrevalójukkal,

majd a támadók megkezdték az előrenyomulást. Az öldöklő küzdelem halottai azonnal rőzsét gyűjtöttek, s előkészítették a záró szalonnasütés helyszínét. Az illatok lecsalogatták a harcolókat is a hegyoldalból, s a békekötés közös énekléssel zárult. A béke azonban – mint már annyiszor – törékenynek bizonyult. Vad hózáporba kerültünk, s ezt nem lehetett tétlenül szemlélni. Rövid időre újra fellángoltak a harcok, de azonnal nagy lett az egyetértés, amikor a „csapatvezetőt” ,vagyis engem kellett űzőbe venni.

A Sástói Kilátó lenyűgöző szépségéhez nem kellett semmiféle drámapedagógiai körítés.

Az út további részében a buszvezetőnk is „beszállt” a játékba. Ő azt játszotta, hogy nem lát és nem hall semmit abból, ami mögötte történik. A szülők szerint az ő alakítása volt a legmegnyugtatóbb.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Gabnai Katalin: Drámajátékok, Tankönyvkiadó, 1987.

Gárdonyi Géza: Egri csillagok, Móra Könyvkiadó, 1987.

Nemeskürty István: Ónfia vágta sebé, Mi magyarok, Dövin Művészeti Kft. 1989.

Sugár István: Az egri vár története, Zrínyi Kiadó, 1991.

ELŐFIZETŐINKHEZ

Abban a reményben, hogy változatlanul folyóiratunk olvasója marad, tisztelettel kérjük, hogy az 1992. évi előfizetési díjat (150 Ft) az alábbi számlára befizetni szíveskedjék: OTP körzeti fiókja, Szeged, Aradi vértanúk tere, 289-98008-666 sz. Jóváírandó a Módszertani Közlemények 393. számlájára.

Újabb előfizetéseket is köszönettel veszünk, mert ez létfontosságú számunkra, akárcsak az előfizetési díjak pontos és maradéktalan befizetése. Ezért kérjük iskoláigazgatóink, tanáraink ebbéli segítő támogatását. Köszönjük.